

Alþingi
Erindi nr. P 137/294
komudagur 18.6.2009

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Sendandi:

Sparisjóður Bolungarvíkur
Aðalstræti 14
415 Bolungarvík

Umsögn um 85. mál (Þskj. 97) – Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum (Lagt fyrir Alþingi á 137. löggjafarþingi 2009)

Með frumvarpi þessu er ráðist í endurskoðun á ákvæðum laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, sem fjalla um sparisjóði. Í einhverjum tilvikum er verið að koma til móts við athugasemdir ESA, Eftirlitsstofnunar EFTA, og í öðrum tilvikum er verið að leitast við að styrkja rekstrargrundvöll og samvinnu sparisjóða. Þá eru einnig lagðar til heimildir til niðurfærslu stofnfjár og sett frekari höft á ráðstöfun hagnaðar, svo fátt eitt sé nefnt.

Sparisjóður Bolungarvíkur vill leggja áherslu á að gæta þurfi jafnræðis varðandi lausn mála hjá einstökum sparisjóðum, hvort sem það er ríkissjóður eða ríkissbanki sem kemur til hjálpar.

7. gr.

Í 7. gr. frumvarpsins er fjallað um heimild sparisjóðs til lækkunar stofnfjár. Við fyrstu sýn virðist sem þessi heimild sé eðlileg, en þegar betur er að gáð, virðist sem hún stangist á við 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins.

Í 1. mgr. 7. gr. frumvarpsins segir: „Að tillögu stjórnar sparisjóðs getur fundur stofnfjäreigenda tekið ákvörðun um lækkun stofnfjár til jöfnunar taps sem ekki verður jafnað á annan hátt.“

2. mgr. 2. gr. frumvarpsins er svohljóðandi: „Stofnfjäreigendur bera ekki ábyrgð á skuldbindingum sparisjóðs umfram stofnfé sitt og eiga ekki hlutdeild í öðru eigin fé sparisjóðs en bókfærðu stofnfé eins og það er á hverjum tíma. Þeir eiga rétt á greiðslu arðs af stofnfé sínu í samræmi við reglur 68. gr.“

Að framansögðu er ljóst að stofnfjäreigendur eiga ekki hlutdeild í öðru eigin fé sparisjóðs en bókfærðu stofnfé og gildir þá einu hvort annað eigið fé er jákvætt vegna hagnaðar eða neikvætt vegna tapsrekstrar. Rétt er að minna á að það er í samræmi við þann greinarmun sem gerður er á stöðu stofnfjäreigenda og hluthafa í hlutafélagi en þeir síðarnefndu eiga hlutdeild í eigin fé hlutafélaga.

Látið er að því liggja að niðurfærsla stofnfjár sé forsenda þess að ríkissjóður afgreiði umsóknir sparisjóða um stofnfjárframlag á grundvelli 2. gr. laga nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl. – neyðarlaganna svokölluðu. Stofnfé Sparisjóðs

Bolungarvíkur er rúmlega 700 milljónir króna og er það að mestu leyti tilkomið með þeim hætti að íbúar á starfssvæði sjóðsins hafa breytt innlánunum sínum í stofnfé í þeim tilgangi að styrkja tilvist og starfsemi sparisjóðsins í bæjarfélaginu. Stofnfjárbréf í sjóðnum hafa aldrei gengið kaupum og sölum og er stofnfé nær eingöngu í eigu einstaklinga á starfssvæði sjóðsins sem hafa litið á fjárfestingu í stofnfjárbréfum sem ígildi verðtryggðra innlána með breytilegri ávöxtun í samræmi við ávöxtun sparisjóðsins. Þá er rétt að geta þess að Sparisjóður Bolungarvíkur hefur ætíð gætt hófsemi í arðgreiðslum og hefur sjóðurinn aldrei greitt hærra arð en 20% í 100 ára sögu sinni. Það hefur því aldrei hefur verið gengið á varasjóði með arðgreiðslum til stofnfjáreigenda.

Samkvæmt ársreikningi Sparisjóðs Bolungarvíkur fyrir árið 2008 er heildar eigið fé sjóðsins tæplega 30% af bókfærðu verði stofnfjár sem þýðir að annað eigið er orðið neikvætt. Á grundvelli þeirra sjónarmiða að niðurfærsla stofnfjár sé forsenda stofnfjárframlags ríkissjóð má því slá því föstu að stofnfé í sparisjóðnum verði að lágmarki fært niður um 70%. Jafnvel gæti farið svo að ríkissjóður teldi þörf á að gæta meiri svartsýni við verðmat eigna sparisjóðsins með þeim afleiðingum að heildar eigið fé yrði neikvætt. Við slíkar aðstæður er allt eins líklegt að ríkissjóður gerði kröfu um að núverandi stofnfé yrði fært niður að fullu. Það er ekki útilokað að slík staða geti komið upp þar sem með 7. gr. frumvarpsins er slíkt heimilað.

Á góðum stundum eiga stjórnarmálamenn það til að lofa sparisjóðina og þá hugsjón sem liggur að baki rekstri þeirra – að sparisjóðir séu hornsteinn í héraði. Þá hefur verið ítrekað mikilvægi þess að sparisjóðir njóti trausts í heimabyggð og eigi góða bakhjarla á starfssvæði sínu. Hætt er við að heimildir til niðurfærslu stofnfjár stefni slíku trausti í voða með þeim afleiðingum að bakhjarlarnir verði ekki til staðar þegar á reynir.

Með hliðsjón af framansögðu leggjum við því til að 7. gr. verði felld brott úr frumvarpinu.

8. gr.

Í 8. gr. frumvarpsins ef fjallað um hvernig sparisjóðir mega ráðstafa hagnaði sínum.

Við teljum rétt að gera athugasemdir við 1. mgr. 8. gr. frumvarpsins sem er svohljóðandi: „Aðalfundur sparisjóðs getur heimilað stjórn sparisjóðs að ráðstafa allt að 50% hagnaðar hans til hækkunar á nafnverði stofnfjár og arðgreiðslu til stofnfjáreigenda. Með hagnaði samkvæmt þessari grein er átt við meðaltalshagnað eftir skatta síðustu fimm reikningsára samkvæmt samþykktum ársreikningum.“

Eins og fram kemur í athugasemdum okkar við 7. gr. frumvarpsins gengur niðurfærsla stofnfjár út á að lækka stofnfé á móti tapi af rekstri sparisjóða á síðasta ári. Með því að miða við meðaltalshagnað síðustu fimm reikningsára er líklega verið að koma í veg fyrir að stofnfé verði hækkað eða arður greiddur út næstu 4-5 árin. Þá er einnig verið að láta stofnfjáreigendur gjalda sama tapsins í tvígang, í fyrra skiptið með því að lækka stofnfé um tapið sbr. 7. gr. og í síðara skiptið með því að nota sama tap til að koma í veg fyrir arðgreiðslur og hækkun stofnfjár næstu 4-5 árin.

Að framsögðu er ljóst að 7. gr. og 8. gr. frumvarpsins geta ekki unnið saman og má segja að þarna sé verið að leggja til tvöfaldar byrðar á herðar stofnfjáreigenda vegna efnahagshrunsins árið 2008. Rétt er að benda á að í 3. mgr. 8. gr. eru enn frekari takmarkanir varðandi ráðstöfun hagnaðar en þar segir: „Heimild til ráðstöfun hagnaðar skv. 1. og 2. mgr. er því aðeins fyrir hendi að um óráðstafað eigið fé sé að ræða í viðkomandi sparisjóði.“ Þessi málsgrein ein og sér ætti að nægja til að setja ráðstöfun hagnaðar skorður auk þess frekari skorður eru settar fyrir arðgreiðslum í 2. mgr. 8. gr.

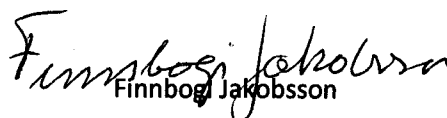
Með hliðsjón að framsögðu leggjum við til að setningin „Með hagnaði samkvæmt þessari grein er átt við meðaltalshagnað eftir skatta síðustu fimm reikningsára samkvæmt samþykktum ársreikningum“ verið felld brott úr 1. mgr. 8. gr. en að önnur ákvæði greinarinnar haldist óbreytt.

Ljóst má telja að ef frumvarpið fer óbreytt í gegnum Alþingi verður það til þess að ekki verður hægt að sækja stofnfé til almennra borgara og stuðningur stofnfjáreigenda við sparisjóðinn hverfur. Ef bakland sparisjóða heima í héraði hverfur er ljóst að erfitt verður að starfrækja öflugna sparisjóði heima í héraði.

Bolungarvík, 18. júní 2009.

Ásgeir Sólbergsson

Sparisjóðsstjóri

Finnboogi Jakobsson

formaður stjórnar